

På lifwets wreda hölja.

En berättelse

ur

Helsingforslifwet

af

En Wandringsman. (B)

„Jde alla blef det gifwet
Gå sin bana solglänst fram,
Blide wi i lifwetslifsten
Stå de dhstra nog ibland“.

Helsingfors,

Finska litteratur-Sällskapets tryckeri

1884.

61
Kopier

I.

Mer än en bland de resande från vårt västra grannland, hvilka wistats och sett sig om i Finlands unga vackra hufvudstad, hafwa lagt märke till huru som den norra delen af Kronohagen, med dess brantstupande sluttningar, dess små idylliska träkojor, terasformigt radade ofwan om hwarandra, och de små trädgårdarna, äger en påfallande likhet med wisja delar af Södermalm i Stockholm. Och hwad, som är ännu mera anmärkningsvärdt, denna likhet hänför sig icke allenast till det yttre utan äfwen till invånarnes karaktär och skaplynne. Ty liksom de hvilka bygga och bo på Söder i Stockholm i allmänhet äro aktningsvärdt och fredligt folk, så har äfwen Kronohagen sedan långa tider åtnjutit ett rättmätigt anseende som en stilla och hygglig stadsdel, där Helsingforsarne af den gamla infödda stammen häfst trivas. De till ett halft tredje tusende årligen från det inre landet till vår hufvudstad inströmmande mer eller mindre twifvelaktiga existenserna söka sig häfst taf öfwer hufvudet i den södra och västra delen af staden samt i Töblö och Sörnäs, men endast undantagswis slå sig de till den „lösa" befolkningen hörande nykomlingarne ned i första stadsdelen, liksom skulle denna uteslutande wara inwigd åt det fredliga familjelifwet.

Öfva hör man oftast såväl äldre som yngre Kronohagsboer försäkra att de för intet i världen wille byta bort sina bärg och backar, och händer det någongång att en och annan af händelsernas twång nödgas flytta t. ex. till Kampen eller Rödbärgen, så hör man honom klaga öfwer att han icke får någon „lefwande ro“ förr än han fått komma tillbaka till den kära Kronohagen, där inga Antipoffsnästen förpesta omgifningen och inga frogar locka wandraren på hans stig.

Om man förbi nya kemiska laboratoriet och kemiska institutets tomt företager sig en promenad till Nikolaigatans norra ända samt här efter tager af åt höger, så kommer man till en af de högsta platserna inom den finländska hufvudstaden, nämligen Brobärgget, ifrån hwars topp öppnar sig en widsträckt utsigt. Öföder utbreder sig staden med dess stolta stenhustäder och wackra kyrkor samt Skatudden och Sweaborgs fästning, i wäster Tödlöwikens lugna watten, botaniska trädgårdens och Kassaniemis gröna stränder samt längre i fjärran Tödlöwikens klara böljor, omgifna af täcka willor, på samma sätt som ungdomen på alla håll och kanter är omgifwen af sina willor, samt sockerbruket och Robsahns porterbryggeri, i nordwäst resa sig Djurgårdens höjder med wattenledningsborgen högst uppe bland klipporna. Öf norr skåda wi Hagnäs mekaniska wärkstad samt willorna wid östra stenwägen, längst i nordost resa sig klippbärgen i trakten af Gammelstaden. Något närmare skönjer man Sörnäs lastageplats med dess fog af fartygsmaster samt de wackra holmarne Sum-

paren, Aneken, Blåbärslandet och Hanaholmen, hwilka affpegla sina lummiga uddar i norra hamnens blåa wågor. Och slutligen skåda wi rakt i öster Höggholmen med dess bråbranta klippor omwärlande med grönskande lösskog, Kronbärgsfjärden och det widsträckt Degerölandet.

Men Brobärgget äger äfwen en sorglig ryktbarhet från forna dagar. Ty på denna plats wärkställdes samtliga i Helsingfors affunnade dödsdomar, och denna tid, då halshuggningsstraffet tillämpades på de till döden dömda, är icke längre bakom oss än att åtfylliga äldre personer af det slägte, som än i dag trampar på det moderna Helsingfors breda stenlagda gator, såsom äfwna wittnen kunna berättat om alla enskildheterna wid den senaste afrättningen härstädes i medlet af 1820-talet, då en yngre qwinna såsom förwunnen om att hafwa på ett ohyggligt sätt bragt sin matmoder om lifwet, fick med döden „försona“ sitt brott emot samhället. Måhända är dess forna bestämmelse att wara „hufvudskalleplats“ orsak till att Brobärget, oaktadt dess närhet till medelpunkten af staden, blifwit hwarken bebyggd eller förskönadt genom planteringar, utan refer sig kallt och skrofligt öfwer Hagnäsundet och liksom blickar mörkt och hotande ned på de wid dess fot belägna små kojorna wid Gengatan, Kristiansgatan och Brobärgskajen. Huru det än må förhålla sig med denna sak, säkert är att wederbörande stadsmyndigheter begått en swår „blunder“, då de icke widtagit någon

som hälft åtgärd för att göra stället till hvad det borde vara, nämligen ett „belvedere“, motswarande i smått hvad det berömda Mosebacke är för Stockholm.

Efter dessa förutskända upplysningar och betraktelser öfwer lokalförhållandena må wi med läsarens gunstbenägna bifall öfvergå till berättelsens tråd.

Det var en lugn och wacker sommarkväll i Juni månad år 1878. Solen hade nyss gått ned bakom Tallbackens högresta furor i Djurgården och förghlde ännu med sitt skimmer de högsta punkterna af Finlands hufwudstad, Nikolai kyrkans och ryska kyrkans kupoler, samt astronomiska observatoriets mot Unionsgatan wända facad. Spegelklar och lugn låg norra hamnens yta, endast då och då krusad af årslagen från en och annan roddbåt, som gled sakta fram öfwer watten. Det var så tyst och fredsullt häruppe i Brobärgstrakten, där man sällan hör det skärande ljud som åkaredroffornas hjul åstadkomma under sin framsart öfwer gatstenarne.

I sitt öppna kammarfönster wid Kristiansgatan satt den gamle styrmannen Johan Stormbom. Han hade i yngre år warit en rast och hurtig sjöman, som mer än en gång seglat rund Kap Horn ombord å engelsmän och amerikanare, och han hade utstått mången swår dust mot storm och wilde wågor, men nu hade han sedan omkring tio år tillbaka slagit sig i ro på ålderdomen uppå landbacken. Under en resa i de södra polartrakterna hade gubben ådragit sig en swår förkylning med ty åtföljande reumatisk wärk, och det war

därför som han alltid, då samtalet wände sig omkring sjölifwet, förtrötsamt uttrade:

„Förr skall skolen gå upp uti wäster, förrän Stormbom ger sig af en gång till på Atlanten.“

Ett arf på några tusen finska mark, som han fått efter en afliden hustru och den inkomst, som han kunde göra sig genom att under wintermånaderna handleda unge navigatörer i engelska språket och aritmetik, gjorde det möjligt för den gamle „sjöbjörnen“ att se framtiden an utan näringsbekymmer. Dessutom woro Stormboms lefnadswanor enkla och den enda njutning, som han bestod sig war en „kaffebränglare“ eller en tuting en och annan gång på kvällstisten samt den outhärliga sjöskumspipan, som matades med äkta holländsk knaster. Det enda umgänge, som den gamle styrmannen hade, utgjordes af hans swarta bulldog Nero, som han en gång bärgat från ett af besättningen öfvergifwergifwet skeppswrat i Engelska kanalen samt ett par Helsingforsskeppare af gamla stammen, med hwilka han regelbundet en gång i weckan plögade sammanträffa på „Norden“ eller på „Freden“, där de wid toddyglaset utbytte åsigter om tidernas föränderlighet, om huru det gått alldeles på rullorna med handel och sjöfart i Finlands hufwudstad m. m. Nej, helt annat war det i forna dagar, då salig gubben Heidenstrauch och kommerserådet Gadd, rådman Röö och andra storgubbar lefde. Då fans det både fullriggare och barkar i Helsingfors, som hwarje höst kommo hem med socker och kaffe från Rio Janeiro och med bomull från

New Orleans. Och den tiden fans det inga „ångbåtskarlar“ och „esplanadmatrosar“, utan sjömän, riktiga sjömän med beak på tröjorna och walfar i händerna. Men nu — ja när det blef fråga om nutidens sjöfart i Helsingfors, så beto de tre sjögubbarne Stormbom, Ytterberg och Skotbäck sig i läppen och grinade försmädligt eller också sköjde de ned förtretet med en klunk toddy bryggt på äkta jamaika rom.

Mot det täcka könet hyste styrman Stormbom en oafwislign motwilja, och det beställsamma ryktet wiste förtälja, att den gamle twärwigen i unga år warit mycket, mycket kär i en ung och wacker flicka från Göteborg, med hwilken han stod i beråd att gifta sig, men att hon två dagar före brölloppet sjuknade in i koleraan och dog. Med sin bruds fallnade stoft hade Stormbom begrafwat alla förhoppningar på äktenstaplig lycka och swurit att lefwa och dö som unglarf. Ware härmed huru som hälst, — ty i detta hänseende war han mer än förbehållsam — säkert är att hwarenda gång som gubben war skodde en kwinthg i farwattnet, föll han beskedligt af några stred i lä, i fall han icke gick twärt öfwer stag och gjorde helt om.

Men med alla sina kantigheter och i trots af sin sträfwä yta war styrman Janne Stormbom i grund och botten en genomhederlig och beskedlig människa. Händet det någongång att han råkade få se en annan seglare på lifwets haf hissa nödsignaler, så war han genast färdig att lägga bi för att erbjuda assistans. Gamle Stormbom wiste nog att den store redaren

däruppe, som befäller öfwer wäder och windar samt wredgade båljor, i sinom tid skulle lämna godtgörelse för hwarje handräkning.

Och nu satt han här så ensam och funderade i den lusa sommarastonsens swalka wid det öppna fönstret. Wännerne Ytterberg och Skotbäck hade för en liten stund sedan med Danielsons flup „Glida“ begifwit sig till Hållwit för att meta abborrar samt lägga ut långref. Gubben Stormbom skulle nog haft god lust att göra resfällskap, i fall icke den fördomde „rheumatisten“ hade fjättrat honom qwar denna afton i hans lilla kammar. — Och medan gamle Stormbom satt försänkt i djupa tankar, hördes ett sakta knackande på dörren och gamla Nervo upphäfde pliktshydigast ett doft morrande.

„Stig på!“ ropade styrman Stormbom.

Dörren öppnades, och in trädde en reslig medelålders man, klädd i torftiga, fastän snygga kläder. Uppå hans bleka och aftärda anlete hade — icke passionerna — utan det djupa lidandet tryckt sitt insegel.

— Bor Styrman Stormbom här i gården? sporde den nykomne.

— Det är allt jag själf det, men med hwem har jag äran att tala? utbrast Stormbom, som wid första ögonkastet hunnit öfwerthga sig om att främlingen icke war någon wanlig supig „winddrifwäre“ af det slag, som stundom plägade insinna sig för att klappa på gubbens hjärta under återropande af gammal wänstap.

— Farbror lär ha' swårt att i mig känna igen Kristian Fredrik Stormbom — — —

— Hwad för nitton miljarder babordsgölingar, är det du min salig brors enda raske gosse, Kristian, som war understyrman på Regina från Tvedestrand, då wi senast träffades i Cardiff. — Välkommen Kristian och sitt ner. I många Herrans år har jag wäntat några underrättelser från dig, och inte' ha wi här hemma wetat om du war lefwande eller död. Tyft Nero, ser du inte ditt dumma kräf, att det är min brorson. Nå hur' har wärlden lefwat och regerat med dig gamle hedersknuffel? Aldrats har du på de senare åren, så att det sku' wara swårt för en främmande att tro att du är hela tjugu år yngre än jag.

— Ja, swarade med ett sorgset leende Kristian, „också hafwa armod och lidande på senaste tider warit min enda lott, under de många år som jag irrat friblös omkring jorden, som ett redlöst skeppswrak på lifwets wreda wågor.“

— Stackars Kristian, stackars Kristian, suckade gamle Stormbom, „nog har du fått pröfwa hwad det will jäga att blifwa skamslad mot bränningar och blindskär, och allt det där för ett kwintygs skull. Men jag glömmmer alldeles bort att wi behöfwa något till lifs. Wänta lite min gosse lilla, så skall jag gå och se åt om det fins någon skaffning att backa upp i arklit.“

Härpå öppnade styrman Stormbom „arklit“ — ett gammalt wäggsfäst hörnstäp af ek, ur hwars inre göm-

mor han letade fram ett halffstop af „äta perlan“, ett stycke holländskt ost, några skeppskorpor, en färboge samt ett par flaskor öl, hwilket allt han bar fram på bordet framför fönstret.

— Man får lof att wara sin egen hushålleriska puttrade gamle Stormbom; „för ett par weckor sedan gick Trobergskan här och passade upp. Hon war alt en pålitlig och willig själa, men så fort som hon gaf sig i slanger med hihuliterna, så for fan i karingen. Inte nog med att alt gick awigt i händer för henne och att hon slog sönder min ätta kinesiska tekanna, utan hon fick till på köpet predikofjukan på sig. Så gick hon på från morgon till qväll, att jag borde drifwa ut den gamle Adam, och att det icke är godt att mannen är allena och annat dyligt i den där stilen. Till slut blef jag topprasande och för att en gång i lifwet få fred i mitt hus, mönstrade jag af karingen. — Se så nu är det ordning som det skall wara du. All ready! Willst du ein Snapsen hapsen? sa' tyfsken. Det war riktigt roligt att du kom hit i kväll åt mig till sällskap; jag satt just och förargade mig åt den förderfwade rheumatiska wärken — om jag inte hade fått den i faggorna, skulle jag rest ut till Hållwit för att pimpla abborrar. — Sjä, nu skall du hålla till godo med hwad huset förmår. Halswan går! Skälamento, Chimbrazzo! Urarat! Sen när wi slutat att skaffa, så ska wi få ofs en toddy, och då kan du Kristian komma fram med din sjöförklaring och berätta för mig allt hwad du upplefwat under de många Herrans år, som wi icke sett till hwarandra.“

En fuktig glans betäckte den hugre Stormboms ögon. Han syntes i detta ögonblick mera bedröfwad än wanligt.

— Det är en mycket sorglig historie — svarade han, „och hågkomsten af allt det som jag upplefwat kommer mitt hjärta änyo att blöda. Men för min fars ende broder will jag nu icke hålla någonting hemligt utan berätta om hwad jag lidit och utstått, det må sedan swida i själen huru mycket som hälft.“

— War du lugn, Kristian, återtog farbrodern tröstande, „efter regn kommer solken, en gång kommer lyckans sol att skina också för dig min gosse, kanske snarare än du tror. Wi människor hafwa kommit hit till jorden för att pröfwa både godt och ondt. Wär Herre han wet nog huru han styr och ställer här på jorden, och ju mer han pröfwar oss, desto bättre menar han med oss, står det i en bok, som jag läst någongång i tiden. Jag kommer nog i håg den dagen, då de stoppade min Aurora i kyrkogårdens mull i Ödteborg. En sådan qwinna! Och tre dagar före brölloppet kom döden och gjorde slut på allt! Jag trodde jag skulle blifwa galen. Jag gick dag ut och dag in och bara förjude, och man skulle gärna fått kölhala mig utan att jag hade brytt mig det ringaste därom. Till slut gick jag för att söka tröst in på en källare i närheten af Stigbärgsgliden. Här törnade jag händelsewis ihop med en af Dicksons kaptener, som prejade an mig och erbjöd mig hyra som styrman på en tredäckare, som i dagarne skulle gå med planklast från Örnshöfswik till

Melbourne. Jag antog tillbudet, och så snart som jag hörde de friska windarne spela i taffel och tåg, blef jag människa igen. Men aldrig glömmar jag den tiden, om jag också skulle bli lika gammal som salig Metusalem. Men skäl på dig hederstusffel, det är äkta jamaika rom, må du tro, importerad direkte för kapten Ahlfors' wid Ryrkogatan n:o 12 räkning. Den gubben håller sig endast med äkta waror. — Nu har jag lättat mitt hjärta för dig, nu kan det wara din tur.“

II.

Och Kristian Stormbom började sin berättelse:

— Som farbror torde komma i håg, så gjorde jag år 1857 min första fjöresa ombord å barkskeppet „Usko“ från Helsingfors efter slutad skolgång. Jag war då sjutton år gammal. Sedan jag gjort mitt lärospån under en sommarresa till Cadix, mönstrade jag om hösten i Riga ombord i en amerikansk fullriggare och for ut på tre års resa, hwarefter jag återwände till Helsingfors. Här tog jag styrmansexamen år 1862 och ärnade återigen ge mig ut på längresa, då mitt öde plötsligen tog en helt annan wändning.

Det war en höstafton i medlet af september för sexton år sedan. Wi hade hela dagen hållit på att lasta hollands bjäll wid Tschetschulins brädgård, och så snart som wi törnat ut, gick jag i sällskap med Bomans Kalle in till staden för att dricka ett glas toddy tillsammans. Wi kommo då till en källare wid Rät-rinegatan, som Bomans Kalle plögade besöka, emedan

där fans en så „skojsfrisk“ och treflig bufettmansfäll, som hette Augusta Blomqvist, hemma från Kalmar. Och hur det sedan bar sig till, så blef slutet af saken den att jag icke blott fann Augusta Blomqvist „skojsfrisk“ och treflig, utan jag blef swära betagen i den wackra flickan, och inom två veckor woro wi „ringförlofwade“ och jultiden stod vårt bröllop. Wisserligen war hennes rykte icke det bästa, och mina anhöriga afrådde mig på det bestämdaste från att ingå en så öfwerilad förbindelse. Men det war alt som att gjuta olja på elden. När man är ung och får öfwer ögon och öron, då är man icke emottaglig för förnuftigt folks råd. Ungenting war naturligtwis enklare än att alla andra människor i världen woro afundsjuka på mig för den oerhörda lyckan, som jag war på väg att göra. Och därför satte man i hop en mängd dumma historier om min fästmo. Förtal, nedrigt förtal alltsammans! Så tänkte jag i min halstarriga kärleksyrjel, föga anande att jag en dag skulle wafna upp på ett försträcktigt sätt ur min ljufwa willa“ —

— Ja, må hin håle ta och annamma alla de där lätta lustjakterna! afbröt farbror Stormbom förtrytsamt, „i laber kultje och smul sjä kan man nog måndbrera med dem, men det första som det sticker upp en storm och horisonten börjar mulna, så göra de kowändning och gå i kwaf. — Good look! sa' engelsman! Det tål wid en klunk för att skölja ned förtreten. Skål Kristian!

— De första åren af mitt äktenkap woro de lyck-

ligaste som jag upplefwat på jorden fortfor Kristian, sedan han smuttat på sitt toddyglas, — „jag hade lyckats få employ som laststyrman på en af de ångbåtar, som göra regulära turer mellan Petersburg, Helsingfors, Åbo och Stockholm. Jag hade två hundra mark månatligen i hyra jämte kapplafe, hwilket war nog för vår tarfliga bärning. Wi hade två rum och kök i ett litet trefligt hus wid Konstantinsgatan och jag war under seglationstiden en gång hwarje annan vecka i tillfälle att hälsa på hemma. Ungenting störde vår husliga lycka, som naturligtwis blef ännu större, då Augusta ett år efter vårt bröllop skänkte lifwet åt en liten glad gosse, som i dopet erhöill namnen Arwid Johan.“

— Min guson, ja, utbrast farbror Stormbom, „en duktig pojke, ett riktigt karläänne som med tiden kommer att göra heder åt hela släkten.“

— Hwar finnes lilla Arwid, hwar? swara fort! sporde Kristian Stormbom ifrigt, springande upp från stolen, uppå hwilken han satt, med så häftig fart att densamma föll bakånges i golfwet.

— Stopp och belägg, fakta i backarne, gosse, du får tids_nog se honom frisk och wälbehållen, — genmålte den gamle. „Arwid har alltsedan hans farmor, Gud signe den hyggliga människan, dog för fyra år tillbaka, warit upptagen som barn i huset hos ett rikt och förnämt herrskap, som bor wid Boulewardsgatan. I wåras fick han de högsta betygen från sjätte klassen i lyceum, och nu är han ute på Degerö som in-

formator för ett par minderåriga pojkar. Så ung han är, så vill han redan förtjäna sig själf penningar. Det är ruter i den pojsken ska' jag säga. Desså är han omtykt af både lärare och kamrater, ty han är hvarken någon backhare eller fidesgnidare'. Och inte har högmotsdjäfwulen håller fått med hans unga ofördärfwade sinne, såsom fallet är med många andra pojskpolingar i våra lärda skolor, där man proppar skallmejan full med grekiska och latin, men ger hin häften i att implanta folkwett. Swar enda söndag under terminerna kommer han hit och hälsar på sin gufar, och hwarenda gång käns det för mig som om wårsohlen skulle lysa härinne. I morgon, då du hunnit rigga upp dig lite grann ska' wi twärt resa ut till Dezerö för att hälsa på. Han har så många gånger talar om sin pappa, så Men hwad nu för skock miljarder malspikar? . . . Jeg troer att de graeder ja' dansken. Se så, lipa inte längre nu som en käring, utan klang i botten med glaset, så få wi brygga oss en tuting på andra benet. Dessutom vill jag höra din sjäöförklaring till slut, innan wi gå till tojs!"

Sedan Kristian hunnit hämta sig från det första intrycket af glad öfverraskning, och sedan han åtlödt gubbens order i afseende å ibryggningen, mot hwilken icke appel eller gensaga hjälpte, fortfor han:

— Jag war, som jag nys nämde, den lyckligaste warelse under solen. Så förflöto fyra år framåt. Augusta hade under denna tid warit en öm och trogen maka. Huru säll kände jag mig icke hwarje

gång jag kom till mitt trefliga hem och min lilla Arwid sträkte emot mig sina små knubbiga armar. Jcke kunde jag då tänka mig huru sorgligt slutet skulle bli!

Jag hade länge lagt märke till hurusom en af min hustrus barndomsvänner, ett fruntimmer från Swerge, om hwilken ingen med wisshet kunde säga af hwad hon hade sitt lifs uppehälle, plögade besöka Augustus, och jag märkte också tydligt att min hustru efter hwarje besök af Karin Mannerskog, så hette den sata wäninnan, wisade sig mer och mer wresig och twär emot mig. Tidt och ofta beklagade hon sig öfwer att jag icke war karl att skaffa henne en tjänarinna, ibland war möblemanget för tarfligt, stundom lät hon äfwen förstå att hon, om hon förblifwit ogift, med sitt utseende och sitt sätt att föra sig nog skulle kunnat göra ett bättre parti än att gå åstad och gifta sig med en simpel kofferdistyrman

— Det sku' hon inte ha sagt för intet! utfor gamle Stormbom, i det han häftigt slog glaset mot bordet och stampade med foten i golfwet, så att Nero sprang upp från sin sofplats under bordet och började högljudt skälla af alla krafter, — hade jag warit i ditt ställe skulle jag ha swarat att en wärdsbusmansföru kunde tacka sin lycka att ha fått en ärlig sjäöman till man, och jag skulle ha wisat det där kwinthget på porten, hwar enda gång som hon stack galjonsbildn in genom dörrn."

— Jag försökte, återtog Kristian Stormbom, „att lugna Augusta med att allt nog skulle blifwa bra, så

fort jag fått min sjöfaptensexamen undangjord och bad henne gifwa sig till tåls så länge och icke göra lifwet bittert för sig själf och för mig genom onödiga grubberier. Då föll hon mig oflast om halsen och bad om förlåtelse för sitt oförstånd, och så woro wi försonade igen. Ty Augusta war i grund och botten icke elak, men fallen för sáfänglighet som kvinnor i allmänhet äro.

Då nu den där Karin Mannerflog märkte att jag med allt annat än blida blickar betrattade hennes wifiter i huset, så började hon passa på att infinna sig under de tider jag war på sjöresa på ångbåten eller om wintrarne under de timmar som jag war ute i staden. Genom beställsamma skwallrande tungor fick jag weta att hon på senare tider haft med sig i sällskap en lång mörklett mansperson med swarta polifonger, en tyfkt handelsresande, som reste omkring och „gjorde“ i trykt domestik och andra manufakturvaror. Jag hörde aldrig på det örat, ty jag litade då ännu för mycket på min Augustas heder.

Men då slutligen mina befanta ute i staden hwarje gång som det blef fråga om min hustru, började småle på ett beshinnerligt sätt, och då herr Rudolf Kugelman, den länge handelsresanden hette nämligen så, på egen hand utan sin sedwanliga följeslagariinna kom på wifit i mitt hem, så började äfwen jag ana ugglor i mossan och att allt icke hängde rätt ihop. Och snart fick jag äfwen wifshet i saken.

Det war en lördag afton i slutet af augusti för

tio år tillbaka. Wi kommo med ångbåten från Petersburg och skulle följande morgon klockan 2 afgå till Åbo och Stockholm. Under de några timmar som ångbåten låg wid möljen, begagnade jag mig af tillfället att, då lasten war loslad och lastad, springa upp till mitt hem. Jag förwånades till en början öfwer att Augusta icke war nere wid ångbåtens ankomst. Men ännu mera förwånad blef jag, då jag kom på gården och fick se dörren till mitt hem tillbommad och lilla Arwid sitta gråtande på en sten på gårdsplanen. Jag fick nu weta att Augusta och den tyfke herrn för tre dagar sedan rest med ångbåten Borgå till Borgå och att Arwid blifwit lämnad hos en twättmadam, som bodde i samma gård. Nu först fick det upp ett ljus för mig. Jag stod som slagen af åskan.

Förvirrade tankar genomforsade hjärnan på mig. Jag wifste i början ej hwad jag skulle taga mig till. Ett war dock alldeles säkert och det war att jag måste bort från denne plats, som warit witne till min wanära, och där jag dock lefwat några år så lycklig och fäll.

— Och du kunde inte resa efter till Borgå och lappalfwa eselhufwudet på den länge äppeltysken? brummade gubben Stormbom.

— Wifst tänkte jag i första fluren på någonting ditåt, swarade Stormbom den yngre, „men så kom jag att tänka på lilla Arwid, huru det skulle gå med honom. Jag fattade så ett hastigt beslut, tog min gösse wid handen, satte mig i en „iswojschitsdrofka“,

och åkte ned till Nylandsgatan till min mor, berättade åt henne hela sammanhanget och lämnade pojken i hennes vård. I bättre händer hade han aldrig kunnat komma. Jag lämnade åt min mor allt hvad jag hade på mig nämligen ett hundra femtio mark och lofwade framdeles sända mera. Samma natt reste jag af med ångbåten och genast efter det wi kommit i land i Stockholm mönstrade jag af, sedan jag först skaffat en annan styrman i mitt ställe. Ifrån Stockholm bar det af till Göteborg och därifrån med första ångbåtslägenhet till Bordeaux, där jag i brist på lämplig hyra tog plats som biträde hos en winhandlare.

Jag hade varit här nära ett år och trufdes ganska wäl i min nya ställning, då jag en wacker dag fick ett bref från min mor. Jag öppnade brefschet och läste med bafswande hjärta dess innehåll, som förfänkte mig i djup sorg. Det innehöll underrättelser om min olyckliga Augustas slutliga öde, som gjorde mig mycket bedröfwad.

Efter min afresa från Helsingfors och då hon erfor att hennes brottsliga förhållande till Kugelman icke mer war någon hemlighet för mig och att allt emellan oss war brutet, hade hon och hennes älskare flyttat tillsammans i en präktig wåning, där de lefde dag ut och dag in i sus och dus, som om hwarje dag varit den sista. Karin Mannersflog hade också en tid bortåt deltagit i deras nöjen och muntrationer, tills hon på grund af sitt dåliga lefwerne blef omhändertagen af polisen och sändad till Swerge. Men också

för Kugelman togo lyckans dagar en ända med bedröfwelse. För förskingring af anförtrödt gods och förfalskning af wärlar till ett belopp af flere tusen mark blef han gripen och införpassad till kronohäktet. Två dagar därefter upplöt å Kronobärgsffjärden i närheten af Klubben liket efter den olyckliga Augusta.

Denna underrättelse gick som ett tweäggadt swärd genom min själ. Huru det war, så kom den tanken för mig att jag själf genom min godtrogenhet hade största skulden till Augustas djupa fall och olyckliga slut. Jag skulle hafwa bort från första stund stänga mina dörrar för den där falska bardomswänninnan, som genom sina djäfwulsta konstler och intriger hämtade lyckan till mitt hus, jag skulle hafwa bort genom godhet och förmaningar återföra min stackars Augusta till sina plikter som hustru och moder, då jag märkte att det inte hängde riktigt ihop, ty Augusta war i själ och hjärta icke någon dålig människa, hon skulle nog ha ångrat sig, och tillä Arwid skulle inte så tidigt blifwit utan både mor och far . . .

— Att du ids förja efter ett sän't där stycke! tog den gamle styrmannen åter till orda. — „Wår Herrewet nog hur han ställer det för oss. Gud wet huru det skulle hafwa gått, om ni varit längre tid gista. Inte tror jag att Augusta dugde till att uppfostra barn och inte tror jag håller att Arwid någonsin skulle wäxt upp till en så rar och hyggelig gosse som han nu är. Kanste att det war bäst att det gick som det gick. Annat war det, då Gud fader tog bort min Aurora.

En sådan ängel till kvinna har inte funnits på hela jorden, om man vill söka med nål och tråd från Kap Horn till Spetsbärgen. Jag tycker att vår Herre har tillräckligt med änglar ändå i sin himmel, utan att han behöfver vara afundsjuk på oss. — Men här sitter jag själf och knorrar mot den högstes wilja. Man wet ju icke als om wi skulle ha' passat ihop. Kanste att jag, när allt kommer omkring skulle gjort slickstakearen olycklig, om hon fått leswa och hade blifwit min hustru? Man kan inte så noga weta Därför „kippis“ och gutår! Fortsätt nu med historien om dina lefnadspasager.“

— Jag kunde, — fortsatte Kristian, „icke göra mig fri från dessa funderingar, som förföljde mig både natt och dag. Jag blef småningom mer och mer litgiltig för allt och det war med stor motwilja som jag skötte mina åligganden. Min princial, en swergesbo, som länge wistats på platsen, obserwerade också denna märkbara förändring hos mig och jag fick emottaga den ena rättwisa förebräelsen efter den andra, till dess att hans tålmod tog slut och jag en wacker dag fick affsed på grått papper. Här stod jag nu ensam ute i världen i ett främmande land med två tomma händer. Hvad skulle jag företaga mig?

Då bröt kriget ut mellan Frankrike och Tyssland. Efter den skamliga kapitulationen wid Sedan och sedan Metz fallit i tyskarnes händer, började franska regeringen utskriswa soldater i provinserna. Om jag skulle gå och anmäla mig som frivillig, tänkte jag för

mig själf. Kanste kommer det någon barmhärtig preussisk kula och gör slut med ens på alla lidanden. Till sammans med en swenssk yngling wid namn Rosenbärg gick jag å stad och anmälde mig. Wi blefwo båda antagna som frivillige och skickade till Voirearmén som stod under general Aurelles de Palabine befäl. Den bataljon, till hwilken jag hörde, deltog i många träffningar och jag störtade mig utan besinning alltid dit där faran war som störst, utan att det ringaste af på mitt lif. Min förmän, som togo min wanförmåga förtwiflan för wärkligt hjältemod, fästade snart sin uppmärksamhet wid mig. Jag hade widtalat min hederlige swenske kamrat Rosenbärg att han, ifall han öfwerlesde mig, skulle sända bref med en sista hälsning till min mor och min lilla gosse i Helsingfors, så att de skulle få weta att jag stupat på ärans fält. Men ödet wille ha' det annorlunda än wi planerat.

I slaget wid Orleans, kort före Paris' kapitulation, då Voirearmén vann en lysande seger öfwer tyskarnes, blef vår bataljon befälad att storma en fiendelig redutt. Det preussiska artilleriet öppnade mot oss en mördande eld, och en bland de förste som stupade war min vän Rosenbärg, som nedföll wid min sida med sönderskjuten arm. Stäckars gosse, det slog ett ädelt och trofast hjärta i hans swenska barm! — Efter slutad drabbning återstodo af hela vår bataljon endast sextio man, och bland dessa sextio war jag. Jag blef befordrad till korporal och erhöil tapperhetsme-

daljen af general Aurelles de Palabines egen hand. Jo, jo, men det går mycket underligt till i krig.

Sedan fredan blifwit slutet mellan Tyskland och Frankrike kwarstod jag ännu i franska arméen i tre års tid, hwarefter jag skiljde mig och reste öfwer till Spanien, där jag ingick som wolontär wid den spanska republikens armé. Jag hörde till general Conchas division och wi befunno oss i ett brinnande krig med don Carlos af alla möjliga äfwentyrare sammanrafade trupper. Wi ledo af alla krigets wedermödor bland de ödsliga pyrenéerna, hunger och köld samt umbäranden af alla slag. Desså föllo många af våra tappra soldater offer för nerwebern, som grep omkring sig mer och mer bland trupperna. Men underligt nog stod min hälsa bi och fast mina kamrater ströfo med som flugor, war jag dock frisk och sund. Östa då jag gick på wakt nattetid huttrande af köld, tänkte jag med saknad på mitt forna hem därborta wid Konstantinsgatan. Skulle jag någonsin komma att återse min födelsestad och mina närmaste anhörige?

Det war i slutet af år 1873. En kall wind blåste öfwer pyrenéerna och de våra hade slitit mycket ondt. Wi hade hela dagen skottwärlat med en karlistiff truppstyrka, som dock wid nattens inbrott drog sig tillbaka bland bergen, kwarlämnande i sticket en fältkanon och fjorton krigsfångar, hvilka alla dagen därpå wid morgongryningen skulle arkebuseras.

Tidigt i dagbräckningen widtogos alla anstalter för exekutionen. Bland dem som skulle wärkställa den-

samma war äfwen jag genom lottkastning utsedd. Kl. 8 på morgonen widtog exekutionen. Den förste som bands wid pålen war en fanatistisk präst, som med kruzifixet i ena handen och karbinen i den andra en längre tid hade upphetsat den okunniga landbefolkningen till strid mot den lagliga republikanska regeringen. Han dog utan att upphäwa ett enda klagoskri, och likafå gjorde de öfriga med undantag af den sista i ordningen, en lång väkel med yfswiga polisonger, hwilken grät och jämrade sig som ett barn. Men här hjälpte hwarken böner eller tårar till någonting. Sådan war seden i detta inbördes krig, och samma öde hade wäntat hwar och en af oss, om wi lefwande skulle råkat falla i våra fienders händer.

Men den som blef utom sig af förwåning wid åsynen af den reslige karlisten, det war jag. Jag hade nämligen wid första ögonkastet i honom igenkännt — Rudolf Kugelmann. Ett utrop af öfverrasning gick öfwer mina läppar. Kugelmann hörde detsamma och riktade sina ögon mot mig. Han tyktes känna igen mig, hvars lefnadslycka han sköflat. Gud allena wet hwad som i detta ögonblick förfiggick i den lifdömdes fjäl. Kanste ånger?

Wi laddade våra gewär och lade an. Wid kommandoorDET „Ge fyr“ smälde femton skott. Ett tungt stödnande, som warade en sekund, hördes, och upphofsmanen till mitt lifs olycka hade upphört att andas. Nu står han inför en högre domstol till swars för det onda han gjort. Men en underbar lek af ödet war

det ändå att just jag skulle vara en af hans bödlar. Jag tror ändå att om det hade berott på mig att i sista minuten ändra min dödsfiendes dom, så hade jag gjort det och skänkt lifwet åt den usla warelsen, ty det står ju i den heliga skrift att „dem J tillräknen synderna, warder Eder tillräknadt och dem J förlåten, warder Eder förlåtet.“

Kort efter denna händelse insattes Alfons den tolfte som konung på Spaniens tron. Som jag icke hade den ringaste lust att offra lif och blod för den smorde konungen med „Guds nåde“ så lade jag in hos spanska krigsministerium om mitt affed som äfwen bewiljades. J följd af en blesyr i höggra armen, war jag likwäl twungen att ligga på ett krigshospital i Madrid, och då jag efter sex månader utskrefs därifrån sommaren 1875, war jag oduglig att göra tjänst som man ombord på något farthg, och som styrman war det icke så lätt att i en främmande hamn få hyra. Jag styrde emellertid på Guds förshyn mina steg till Cabiz, dit jag efter två weckor anlände utbråkad och trött både till kropp och själ. Sedan jag wankat af och an i den spanska sjöstaden under några weckors tid, tillbringande nätterna under en gammal stenbro i sällskap med råttor och möjs, träffade jag lyckligtwis på gatan en dag, då nöden war som störst, en barmhärtig sjökaptan från Uddewala, som, då han hörde att jag talade svenska, ansåg mig för sin landsman och erbjöd mig fri resa till Göteborg, mot wilkor att jag skulle vara behjälplig wid lastning och losning samt

i öfrigt biträda wid förefallande göromål, hwarpå jag gärna gick in. Den hederlige kaptenen, hvars namn jag nu glömt bort, gaf mig wid affedet i Göteborgs hamn desutom 25 kronor, så att jag kunde reda mig fram här under de första dagarne utan bekymmer.

Jag bodde emot en afgift af 50 öre för dygnet på ett af de många emigranthotellen wid Sillgatan och här träffade jag åtskilliga finländare, bland dem äfwen en och annan bekant, som woro stadde på wäg till Amerikas Förenta Stater och Canada. Jag såg den ena stawan efter den andra passera förbi fönstret på wäg till hamnen, och så gärna skulle jag hafwa följat mig till utwandrereströmmen till det fria och härliga Amerika, ifall jag blott hade haft de för öfwerresan erforderliga 115 kronorna. Till Helsingfors hade jag icke den ringaste lust att återwända, ty lika som fogeln, hvars näste man plundrat och förstört, flyr bort från den plats, där det stått, på samma sätt kände jag en innerlig motwilja för att återse den ort där min stilla husliga lyckä blomstrat och där jag sedan blifwit så djupt olycklig.

Det lyckades mig att efter en weckas sölande erhålla arbete hos en segelsömmare, som bodde i en gränd i den delen af Göteborg som kallas Masthugget. Då jag flyttade från det anspråkslösa hotellet och skulle med min lilla packning gå ut på gatan, blef jag anhållen af en kwinsperson ifklädd en tarflig drägt, hwilken med en hes och fränstötande stämma erinrade mig om att det är brukligt att resande som bo på ett

hotell wid aflyttningen därifrån gifwa en slant åt uppaserstian för beswäret. Jag wände mig hästigt och förtretad om, och såg framför mig en omkring 35 a 40 år gammal twinsperson, och med en fräck och tilltaggen uppsyn. Jag betraktade närmare detta bleka och af utswäfningar wanställda anlete och ryggade owilforligen tillbaka, då jag kände igen det egentliga upphofwet till alla mina lidanden och sorger — Karin Mannersfog. Jag tror knappast att hon i mitt nuwarande tillstånd kunde känna igen den „simple styrmannen“ om hwilken hon för några år sedan så föraktligt yttrade sig, ty då hade hon ingalunda tagit emot min sista femtiödring, som jag slungade åt henne. Jo, jo högmod går stundom på förfall“ —

— Det war rätt åt den f—ns markattan! afbröt farbror Stormbom. „Men större skepp ha' gått i kwaf än sådana där galejor, som med rätta borde förankras på korrektionsinwäntningen.“

— Jag började dagen därpå min nya sysselsättning hos segelsömmaren i masthugget och fastän aflöningen war mycket klen — endast en krona och femtio öre om dagen, så att den knappast räckte till det nödwändigaste, så höll jag ändå ut i mer än två års tid, då jag slutligen fick en så stark hemlängtan att jag ej kunde emotstå den samma.

Genom bref hade jag fått kännedom om att min mor aflidit och jag wille därför komma hit för att se huru min stackars gosse har det, ensam som han är i världen. — Sedan jag öfwerenskommit med min ar-

betsgifware att han skulle åter taga emot mig, i fall jag återwände inom sex weckor, begaf jag mig åstad med ångaren „Baltzar von Platen“ kanalwägen till Stockholm, och därifrån med „Hangö“ hit, och här är jag nu fattig som en kyrkråtta. Så snart som jag ännu en gång fått se min Arwid, så packar jag in och reser tillbaka till Göteborg, ty jag trifs så bra därborta. Som farbror wet så äro Swergesborna i allmänhet ett gästvänligt och präktigt folk, och i synnerhet äro de tillmötesgående emot oss swenska finländare, som de kalla sina bortröfwade bröder! Här i Helsingfors kan jag inte stanna längre, ty fattigwården blir min lott till slut, om“ —

— Hwad är det för dumheter, som du pratar om fattiggården du en karl i dina bästa år! inföll gamle Stormbom i förtretad ton. „Och för resten skall jag säga dig att, om du ock wore utan både armar och ben, så behöfwer du ändå inte ligga någon till last, ty den som äger, lifasom du, sextontusen mark på banken, behöfwer, nej gu', inte swälta ihjäl —

— Sexton tusen mark — på banken! — Jag förstår inte ett ord af hwad farbror säger! utbrast Kristian, som war lifsom fallen från skarne.

— Jo, det äger allt sin riktighet det, swarade farbrodern, i det han öppnade en byråläda, hwarur han drog fram några papper. „Och se här har du depositionsbewiset från Finlands bank.“

— Ja wisst ser jag det, men lifa klot är jag ändå. Hur skulle jag, som aldrig i världen spelat på

något utländskt lotteri, funnat komma mig till en sådan summa?"

— Som du wet, återtog styrman Stormbom, så dog min syster, den rika handlandeefnan Katrina Bodlund, för tre år sedan, åttio år gammal, och som hon icke hade några bröstarfvingar, så woro jag, hennes ende broder, och du, hennes brorson, de ende rättmätige arftagarne till förmögenheten, som uppgick till omkring 32,000 mark"

— Ja, men, afbröt Kristian, „jag läste ju i tidningarna att faster Katarina hade testamenterat alt hvad hon ägde och hade till hednamissionen“, . . .

— Nog gjorde hon det alltid i sin ensald, swarade Stormbom den äldre, men tror du Kristian att jag skulle åtnöja mig med någonting dyligt. Nääj, ser du, då känner du mig inte riktigt, du. Tror du verkligen att jag skulle släppa arfwet ur händerna på mig? Nej, jag gick till en advokat, wi började en rättegång och genom åtskilliga wederkäftiga wittnen, bland andra läkaren, som skötte henne och prästen, som gaf henne nattwarden, lyckades jag bewisa att gumman, som led af ålderdomswwaghet, inte war wid sina sinnens rätta bruk, då man lockade henne till att skrifwa under testamentet. Så att 'i then natten fingo the intel'. Processen wäcke i två och ett halft år och rättegångskostnaderna stego till flere hundra mark, men den som inte girade undan, det war just jag, ty jag hade rättwisan på min sida. — Men nu börjar so-

vara på tiden att gå till kojs. Lägg dig du på soffan, så lägger jag mig i sängen, men en liten „sängföfis“ ska' wi ha' ofs ända. God natt med dig nu hederösknyffel, du behöfwer nog engång kasta ut pliktankaret, här i den stilla och fredliga Kronohagen, du som så länge drifwit omkring som ett rantigt skepp på lifwets wreda böljor."

Nautiska reflexioner.

(Af N. P—n.)

På lifwets haf man litet hwar
Som seglare fått lyckan pröfwa,
Och i den swåra konst sig öfwa
Att ifrån storm och grund „gå klar.“

Från lycklig barndoms lugna strand
På oceanens djup det wida,
Wan lägger ut med sin „Ellida“
Och styr mot fjärran gömda land'

En för sitt skepp, som, stolt och stort,
Sögt upp mot skyn sin „resning“ sträcker,
En ann' till styrman ödet gjort
Uppå en ekstock blott, som „läcker.“

En kryper fram, försigtig, stygg,
„Tar“ jemt „in ref“ och „pejlar djupen“
En ann' går på, så bjärf och trygg:
„Friskt mod! Våt gå! Hal' ut med slupen!

En seglar jämt med „förlig wind“,
Med „dyrbar last“ och „höga frakter“,
Har stoppad full båd' „för“ och „akter“
Och börjen lifsom „bogen“ trind.

En annan tycks ha' „stiltje“ blott
Och „stic i stäf“ mest bessemellan;
Hans „turer“ lyckas därför fällan
Att „gå med barlast“ blir hans lott.

Men dum är den kapten ändå,
Som öfwer wind och wäder klagar:
Bäst låta, nöjd, wår Herre rå
Allen' för med- och motgångsdagar!

För alla samma mål är lagdt,
Och samma favor alla hota,
Och samma medel att dem mota
Ha' alla lika i sin makt.

Och ingen skylla kan därpå,
Att han ej „rätta kursen“ wiste;
Tar någon farkost derom misste,
Får den sig själf ju skylla då.

En hwar ju i sitt eget bröst
Har sin „kompass“, som ewigt pekar
Emot det rättas pol; en röst,
Som aldrig, aldrig sig förnekar.

Och för en hvar det finns också
 „En samling själfort“, ju, som duger,
 Och som när allting annat ljuger,
 Man fullt och fast kan lita på.

För hvarje „klippa“, hvarje „grund“,
 Är där så tydligt „märkt“ och „prickadt“
 Och alla de, som däri blickat,
 Ju seglat lyckligt „världen rund“.

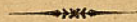
Och när på lifvets haf är natt,
 Och mörker seglarn's synkrets höljer,
 Han tryggt ju „hoppets stjärna“ följer,
 Till ledning för hans kosa fatt.

Dock ske ju skeppsbrott jämt i mängd,
 Och mången blott som „vrak“ får landa;
 En efter annan ser man „sivanda“,
 Bland frestelsernas klippor trängd.

Blir ock med nöd därur man ryckt,
 „Stamfilad, grundstött, swårt handterad“
 Hur pråktigt än ens „skrof“ är bygdt,
 Man ej så lätt blir „reparerad.“

Wäl den, som bärgad, hamnen när
 „Destinationsorten“ för alla,
 Som när hans ankar wäl fått falla,
 Lugn för den store „Redarn“ står!

Då gäller att ha' rent „om bord“,
 Att för sin „skuta“ kunna swara.
 Wäl den, som wid Hans anropsord
 Har alla fina „papper klara!“

Konkursansökningar m. m. skrif-
 was fort och billigt, Styrmansgatan
 N:o 12 till vänster om porten.